ל) (סנהדרין יא) ספריפרשה כי תנא, ב) מכילתא

בי בינ יומל עט: סוטה ח. ב״ק קו: זבחים י: ל. לד: מנחוח

פט: כריתות ג:], ד) [לעיל

כב. וש"נן, ה) [נדה לד.],

ו) בס"א נוסף: לבא, ז) [וע' תוס' כתובות נו: ד"ה ואין.

ועוד שם עא. ד"ה ר'

יהודה], ח) ול"ל שביעין,

גליון הש"ם

מלכים הלכה ה חמו עשין קוב: עשין קנב: קבז ג מייי פ״א מהלכות מילה הל' ו ופי״ד מהל' איסורי ביאה הל' ט סמג עשין פו טוש״ע י״ד

הבו א ב מיי פ״ח מהל׳

סימן רסו סעיף ד: קמח ד מיי וסמג שם טוש"ע שם מס

תורה אור השלם 1. אֹמְרִים לְעֵץ אָבִי אַתָּה וְלְאֶבֶן אַתְּ יְלִדְתְּנוּ כִּי פָנוּ אֵלַי ערָף וְלֹא פנים ובעת רעתם יאמרו קוּמְה וְהוֹשִׁיעֵנוּ: ירמיהו ב כז

2. שַׁשֶּׁת יָמִים תַּעֵשֶּׁה מְעשִׁיף וּבִּיוֹם הַשְּׁבִיעִי תִּשְׁבַּת לְמַעַן יָנוּחַ שׁוֹרְף תִּשְׁבַּת לְמַעַן יָנוּחַ שׁוֹרְף וְחֲמֹרֶךְ וְיִנְּפֵשׁ בֶּן אֲמְתְךְּ והגר: שמות כג יב אלהיר לא תעשה כל וֹאַבְּרָךְ וַאָּמְתֶּךְּ וְשׁוֹרְךְּ מְלָאבָה אַתָּה וֹבִנְךְּ וִּבְּתֶּךְ בָּיִּלֶּארִ אַ תִּבְּעָרִ וְשׁוֹרְךְּ אַשֶּׁר נְאַמְתָּך בְּמוֹף: וְחֲמֹרְךּ וְאָמֶתְרּ לְמַעַן יְנוּח וְחֲמֹרְךּ וְבָּל בְּהָמְתֶּך יְנִיּחִ וְחֵמֹרְךּ וְבָּאָרֶייּ

4. יְשַׁלֵם יְיָ פְּעֲלֵךְ וּתְהִי מַשְּׂבָּרְתֵּךְ שְׁלֵמְה מֵעם יִיְ אָלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּאת אָלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לַחֲסוֹת תַּחַת בְּנָפְיוּ: רות ב יב

לעזי רש"י מרק״א. גבול, סְפַר.

תוספות ישנים א) וגראה לומר דירח דקרא ר"ל מלא משום שאין חדשה של לבנה פחותה מכ"ט י"ב תשל"ג וכיון שנכנס ביום שלשים מקלת היום ככולו והוי משלשים. אבל חדש דלשון מכמים הוי שפיר מכ"ע יום: זה גר תושב ולא יום: זה גר תושב ולא הספיק למולו בין השמשות. הספיק נמונו כין השתפוש... פי' ומן שבת ראשון קאמר דאילו מן שבת שני חשונות דכיון שהיה לו קסונה להיט מן שבנו שהי פשיטא דכיון שהיה לו שהות למולו ולא מל לא ישבות. אכן משמע דהשתא ישבות ואם ירלה לחייב עלמו משביתת שבת הרשות כוכבים ששבת חייב וי"ל דוה כיון דדעתו להתגייר אינו מלווה על שבת מ"מ אנחנו מצווים שלא ולחללו (מתנו מנורים שנו (נחננ) [יחלל] שבת על ידינו לצוות לו ישראל לעשות מלאכתו: ה"ם היכא דלא פסקא למלמיה. פ"ה דוקא כי לא אמר מתחלה שימול עצמו אין מקיימין אבל היכא דפסקא למלמיה שאמר מתחלה שהוא רוצה למול ואח"כ חזר בו מגלגלין עמו אולי יתרלה למול כמקודם. י"מ היכא דלא פסחה למלחיה שלה פי׳ שום דבר אז [אין] מקיימים אבל פסקא פירוש פסק הקונה עמו שאם רוצה למול יגלגל עמו ואם לא ימול ימכרנו לעובד כוכבים פסקא ומגלגל עמו דהוי גביה כשכיר בעלמא. וקשה דלקמן משמע דהיכא דאמר שאינו רולה למול מקיימין א) והכא נמי היינו רב פפא [ד]אבל היכא דאתני אתני

ונראה לפרש ה"מ היכא דלא פסקא שלא אמר איני רוצה למול אז אין מקיימין

רבי אליעזר אומר אביה בו'. למיסבר קראי פליגי אי נמי נפקא 🤇 כי הני. ששים (4) ואחר כן חבא אליה אחר שיעור אחר כזה חבא לריכה שתכפור בעבודת כוכבים קודם שתבעל לו ולפירושו לא אתי כר"ע הא דקתני לעיל בד"א שלא קיבלה עליה:

לךה שלשים יום. וכן נפ״ק דמיר (דף ה. ושם) ואימא שלשים יום כדכתיב עד חדש ימים משמע דסתם חדש שלשים והא דאמרי׳ בר״ה (דף יט:) ובסנהדרין (דף יא. ושם) כמה עיבור שנה שלשים יום רשב"ג אומר חודש היכא דמוכח שאניי א):

אין מקיימין. פירש ריב"ן שלא ינסך יינו וקשיא לר"י דא"כ כי אתני בהדיה נמי ועוד דמתשובתו של ר' ישמעאל משמע דמדאורייתא פליגי ונראה לר"י דטעמא דר' עקיבא לפי שלוה הקב"ה לאברהם למול עבדיו לכך אסור לקיים שאינם מולין:

זה גר תושב. פירש נקונטרס שקבל עליו שלא לעבוד עבודת כוכבים ומחלל שבת כעובד עבודת כוכבים וקשה דאם כן נפישי להו משבע מצות ובמסכת ע"ז (דף סד:) משמע דבשבע מלות שקבלו בני נח איקרי גר תושב ועוד דבפרק ארבע מיתות (סנהדרין דף נח:) אמרי' דעובד כוכבים ששבת חייב מיתה אפילו בחול כל שכן בשבת ובפרק ד' מחוסרי כפרה (כריתות דף ט. ושם) קאמר ר"ע דגר תושב אין מוחהר על השבת ונראה דהכא בעושה מלאכה לצורך ישראל דומיא דוינפש בן אמתך:

היכא דלא פסקא וכו'. פר״ת דהני מילי אדר׳ יהושע קאי ולא פסקא למילתיה היינו שכל שעה דוחה חותו מיום ליום שימול אבל היכא דפסקא למילמיה שלא ימול כלל התם אין מקיימין ולא משמע כן דה"מ אדר"ע קאי ונראה לר"י כפירושו אבל אדר"ע קאי דהיכא דנתרצה למול ודוחהו התם אין מקיימין הואיל ומצוה למול דשהויי מצוה לא משהינן אבל היכא דפסק שלא ימול אינו מחויב למולו בעל כרחו ומגלגל י"ב חדש עמו חולי יתרצה וכן פי׳ בשערי דרב האי בשער יו רביעי: שארן עושין מאחבה אלא מיראה. נפרק נוטל (בסוטה דף כב: ושם) משמע ששניהם רעים ובפרק כשם (שם דף לא. ושם) משמע דשניהם לשבח ואומר ר"י דמאהבת המקום ומיראת המקום הוו תרוייהו לשבח מאהבת אדם ומיראת אדם תרוייהו לגריעותא או כמו שפירש שם בקונט׳ מאהבת שכר וכגון שאם לא יהיה לו שכר תוהא על הראשונות ואין עושה אלא על מנת לקבל פרס ומיראה היינו מיראת עונש אבל הכא קשה דנקט מאהבה לשבח ומיראה לגריעותא והוי מצי למימר איפכא או תרוייהו לגריעותא או תרווייהו לשבח: אשר באת לחסות. פירוש שמיהרת ותימה דבפ׳ מי שאמר הריני נזיר ושמע חבירו ואמר ואני (מיר דף כג: ושם) אומר רות בת בנו של עגלון בנו של בלק מלך מואב היתה וכשתחשוב שנותיו של אהוד שהרג עגלון עד סוף

לקמן: בין השמשות של ע"ש ולא הספיק למולו. ומזהירו הכתוב לרבו על עבדו לנוח ביום המחרת ולא על שבת הבאה שהרי לריך למולו בשבת זו וכיון דמל מקרא אחר נפקא

החולץ ליבמתו פרק רביעי יבמות

ר' אליעזר שמומר אביה אביה ממש אמה אמה

ממש ר"ע אומר "אביה ואמה זו עבודת

כוכבים וכן הוא אומר יאומרים לעץ אבי אתה

וגו' ירח ימים בירח שלשים יום ר"ש בן

, אלעזר אומר תשעים יום ירח שלשים ימים

שלשים ואחר כן שלשים מתקיף לה רבינא

אימא ירח שלשים ימים שלשים ואחר כן כי

הני קשיא ת"ר מקיימין עבדים שאינם מלין

דברי רבי ישמעאל רבי עקיבא אומר אין מקיימין אמר ליה ר' ישמעאל הרי הוא אומר

יוינפש בן אמתך א"ל בלוקח עבד ביו

השמשות ולא הספיק למולו הכתוב מדבר

דכ"ע מיהת וינפש בן אמתך בעבד ערל

כתיב מאי משמע דתניא יוינפש בן אמתך

בעבד ערל הכתוב מדבר אתה אומר בעבד

ערל או אינו אלא בעבד מהול כשהוא אומר

למען ינוח עבדך ואמתך כמוך הרי עבד

מהול אמור הא מה אני מקיים וינפש בן

אמתך בעבד ערל והגר זה גר תושב אתה

אומר זה גר תושב או אינו אלא גר צדק

כשהוא אומר וגרך אשר בשעריך הרי גר

צדק אמור הא מה אני מקיים והגר זה גר

תושב אמר רבי יהושע בן לוי יהלוקח עבד

מן העובד כוכבים ולא רצה למול מגלגל

עמו עד י"ב חדש לא מל חוזר ומוכרו

לעובדי כוכבים אמרוה רבגן קמיה דרב פפא

כמאן דלא כר' עקיבא דאי ר"ע האמר אין

מקיימין אמר להו רב פפא אפילו תימא ר'

עקיבא הני מילי היכא דלא פסקא למילתיה

מלמען ינוח עבדך דלקמן מוקי לה בעבד שמל: גר מושב. שקבל עליו שלא לעבוד עבודת כוכבים ואוכל נבלות והזהירו הכתוב על השבת דמחלל את השבת כעובד עבודת כוכבים: האמר אין מקיימין. אפילו יום אחד: ה"מ. דחין מקיים: היכח דלח פסקח למילסיה. דלא קיבל מעולם להתגייר ולא פסק מגיותו: אבל היכא דפסקא למילחיה. בשעת לקיחתו ונתפיים להתגייר ואחר כך חזר בו מגלגלין שמא יחזור ויתרנה לשון מורי: לישנא אחרינא ה"מ. דאין מקיימין היכא דלא פסק למילתיה שמקיימין סתם אבל היכא דפסק דאמר לו הריני מגלגל עמך י"ב חדש ואם לא תמול אמכור אותך מותר דהוי גביה כשכיר בעלמא: לשמעתא. האי תרוצא דרב פפא דהיכא דפסק למילתיה משהינן: לישני ליה הא. כגון דפסק למילתיה דיכול לקיימו כל י"ב חדש: חד מתרי טעמי. שני ליה: וכל רבותי אמרו לי משמיה. דרבי אלעאי: הפסד טהרות. שמטמא את התרומות דעובד כוכבים גזרו עליו שיהא טמא כזב לכל דבריום: לספר. מרק"א בלע"ו כרך המבדיל בין ארן ישראל לארן העמים: שלא קיימו ז' מלות. בעודן עובדי כוכבים ועד השתא לא איפרעו מינייהו דפורענות גנוזה להם לעתיד לבא אבל כשמתגיירין נפרעין מהם כדי למרק חובתן: כקטן שנולד. ואינו נענש על שעבר: מיראה. מיראת

אבל היכא דפסקא למילתיה פסקא אמר רב כהנא אמריתא לשמעתא קמיה דרב זביד גיהנם והפורענות האמורה" עליהם: מנהרדעא אמר לי אי הכי כי אמר ליה ר"ע השר בחת. שמיהרת ולח חיחרת: בלוקח עבד בין השמשות לישני ליה הא חדא מתרי מעמי קאמר שלח רבין משמיה דרבי אילעאי וכל רבותי אמרו לי משמו יאיזהו עבד ערל שמותר לקיימו זה שלקחו רבו על מנת שלא למולו אמר האמר רבנן קמיה דרב פפא כמאן דלא כרבי עקיבא דאי ר"ע האמר אין מקיימין אמר להו רב פפא אפילו תימא רבי עקיבא ה"מ היכא דלא אתני בהדיה אבל היכא דאתני אתני אמר רב כהנא אמריתא לשמעתא קמיה דרב זביד מנהרדעא וא"ל אי הכי כי קאמר ליה רבי עקיבא בלוקח עבד בין השמשות ולא הספיק למולו לישני ליה הא ולימעמיך לישני ליה הך אלא יצחק מתרי ותלת מעמי קאמר יתיב רבי חנינא בר פפי ורבי אמי ור' יצחק נפחא אקילעא דרבי יצחק נפחא ויתבי וקאמרי עיר אחת היתה בארץ ישראל ולא רצו עבדיה למול וגלגלו עמהם עד שנים עשר חדש וחזרו ומכרום לעובדי כוכבים כמאן כי האי תנא דתניא הלוקח עבד מן העובד כוכבים ולא רצה למול מגלגל עמו עד שנים עשר חדש לא מל חוזר ומוכרו לעובדי כוכבים ר' שמעון בן אלעזר אומר אין משהין אותו בארץ ישראל מפני הפסד מהרות ובעיר הסמוכה לספר אין משהין אותו כל עיקר שמא ישמע דבר וילך ויאמר לחברו עובד כוכבים תניא רבי חנניא בנו של רבן גמָליאל אומר מפני מה גרים בזמן הזה מעונין ויסורין באין עליהן מפני שלא קיימו שבע מצות בני נח רבי יוםי אומר 🕫גר שנתגייר כקטן שנולד דמי אלא מפני מה מעונין לפי שאין בקיאין בדקדוקי מצות כישראל אבא חגן אומר משום ר' אלעזר לפי שאין עושין מאהבה אלא מיראה אחרים אומרים מפני ששהו עצמם להכנם תחת כנפי השכינה אמר ר' אבהו ואיתימא ר' חנינא מאי קראה ⁴ישלם ה' פעלך

ותהי משכורתך שלמה מעם ה' אלהי ישראל אשר באת לחסות וגומר.

ימים של אבלן דהיינו בועו תמלא יותר ממאתים שנה ולעת זקנתו נשאה דכתיב לבלתי לכת אחרי הבחורים וי"ל דבת בנו של עגלון לאו דוקא אלא כלומר דמזרעו היתה כמו בן בנו של נמרוד הרשע (חגיגה דף יג.) ובקרא קרי לה נערה:

דקאמר תרווייהו לדיקי גמורי נינהו מר מאהבה ומר מיראה משמע מהחם דאף מיראה לדיק הוא. ונואאה לפרש דדיקא מאהבה המקום ומיראה המקום הוו לדיקי אבל מיראת העוש ומאהבת השכר לאו לדיקי נינהו והכא ר"ל שאין עושין מאהבת המקום אלא מיראת העונש והמבין יבין:

וחלון אותו מדד השחיי וחלון אותו מדד השחיים מלוה לא משהינן אבל היכא דפסקא שאינו רולה למול ב) א״נ אינו עם הישראל רק כשכיר יום מקיימין ומגלגלין עמו אולי ימרלה למול וקשה לי דלמה שינה לשונו. ונראה כפ״ה אך לא אסיק אדעמיה דהיכא דאמני אמני עד דשמעיה לההיא דשלח רבין: גר שנתגייר כקטן שנולד דמי. ואינו נענש על אשר עשה בגיותו ובדיני שמים איירי דוקא הכא.

מינה אם מתו אביה ואמה או נתגיירו וריב"ן פירש דלר"ע אליה: הרי הוא אומר וינפש כן אמתך. והאי בעבד ערל כחיב כדמפרש

גב*ו'* גר שנתגייר כ עיין סנהדרין דף עא ע"ב הגהות הב"ה (מ) רעו"י ד"ה כי הני ששיח תום' חד מקמאי תניא וינפש בן אמתך בעבד ערל הכתוב מדבר למען ינוח עבדך ואמתך כמוך בעבד המל. והגר זה גר תושב. וגרך אשר בשערך זה גר צדק. ודוקא במלאכת ישראל הוא דאסור עבד ערל אבל לעצמו מותר. והכי איתא בכריתות פרק מחוסרי כפרה. דגריס התם גר תושב עושה לעצמו כישראל בחולו של מועד ר"ע אומר כישראל בי"ט ר"י אומר גר תושב עושה מלאכה עבד ואמה התושבים עושין מלאכה לעצמן אומר א' גר תושב וא' עבד ואמה התושבים עושין מלאכה לעצמן בשבת כישראל בחש״מ. אמר רב אידי בר גרשום אמר רב אדא בר אהבה הלכה כר״ש: הא ל) דאר״ש הא גופה ומטבילה לשם עבדות כתב הראב״ד דרבנן פליגי עליה ואמרי אף לשום עבדות צריך לקבל ואינו כופהו

:לקיימן או לא א) ל"ל דארשב"א כופה.

תוםפות ישנים (המשר)

ואינו כופהו האינו כופהו והלכתא כרבנן דר״ש ור״ע

קיימי כותיה לקמן גבי מקיימין עבדים שאינן מהולים ויש אומרים דלא

פליגי רבנן עליה דר״ש אלא בשחרור אבל לשום

עבדות כופהו כדי שלא

יטבול לשום בן חורין.

ור״ש ור״ע פליגי אם אינו רוצה לכופן אם רשאי

נח שברך את השם בגיותו סיה נהרג. וכמו כן הוה דכקטן שנולד דמי רק היכא דשייך שמא יאמרו לקדושה קלה: שאין עושין 636 מאהבה . טוב ובמגילה (כ"ה) משמע דאף מאהבה אינו טוב דקאמר דלמא אתי למעבד מאהבה ומיראה. וגם (בסמוך) [בסוטה (כ"ב)] נמי משמע דמאהבה נמי אינו טוב (דקאמר חשיב) לי מו ליק (יקמוני ובי ז' בקחשיב ליה] גבי ז' פרושין הם וכולן לגנחי. ובסוף כשם משמע דחף